

REFERAT By- og stedsutviklingsutvalget d. 10-11-2022

Møtedato Torsdag d. 10. november 2022 kl. 09:00

Møtested Bystyresalen

Indholdsfortegnelse

Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2023 - 2026 og årsbudsjett 2023 for området By- og	3
Møtedokumenter.....	7
Strategi for omstilling av Kristiansand til et bærekraftig lavutslippssamfunn 2022-2030.....	10



SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2022033375
Saksbehandler Marit Njerne Borgenvik

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 By- og stedsutviklingsutvalget	10.11.2022	206/22

KOMMUNEDIREKTØRENS FORSLAG TIL ØKONOMIPLAN 2023 - 2026 OG ÅRSBUDSJETT 2023 FOR OMRÅDET BY- OG STEDSUTVIKLING

**BY- OG STEDSUTVIKLINGSUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 10.11.2022
SAK 206/22**

By- og stedsutviklingsutvalgets vedtak:

By- og stedsutviklingsutvalget tar kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2023-2026 og årsbudsjett for 2023 for området by- og stedsutvikling til orientering.
(Enst.)

10.11.2022



Dato 24. oktober 2022
Saksnr.: 2022033375-2
Saksbehandler Marit Njerve Borgenvik
Godkjent av Tone Iglebæk

Saksgang

By- og stedsutviklingsutvalget

Møtedato

10.11.2022

Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2023 - 2026 og årsbudsjett 2023 for området By- og stedsutvikling

Forslag til vedtak

[By- og stedutviklingsutvalget tar kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2023-2026 og årsbudsjett for 2023 for området by- og stedsutvikling til orientering.](#)

Sammendrag

Kommunedirektøren legger med dette frem forslag til økonomiplan 2023-2026 og årsbudsjett 2023 for området by- og stedsutvikling. Hele området er samlet i ett kapittel i det trykte dokumentet (s 197 - 235). Det er gitt en felles beskrivelse av områdets hovedutfordringer, innsparingstiltak, hovedprioriteringer, periodemål, betalingssatser med endringer utover prisvekst og planoppgaver. Økonomi med drift og investering er delt inn etter stabs – og kommunalsjefsområdene. Forslag til årlige driftstilskudd og tilskuddsordninger er lagt inn på slutten av dokumentet (s 258 - 263).

Forvaltning og drift av områdets tjenester er fordelt på by- og stedsutviklingsutvalget og næring- og eierskapsutvalget. Drift og forvaltning hos kommunalsjefområdet eiendom, analyse og eiendomsutvikling hos kommunalsjefområdet klima og arealutvikling samt stabsområdene for boligpolitikk/utbyggingsavtaler og prosjekter hos byutviklingsdirektøren hører inn under næring- og eierskapsutvalget. Resten sorterer under by- og stedutviklingsutvalget.

Følgende dokumenter ligger på kommunens hjemmesider:

- Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2023-2026
- Områdeprogrammer
- Forslag til betalingssatser 2023
- Oversikt over de fleste tilskudd til frivillige org. m.m.
- Linker til sammenligninger med andre kommuner

Nettadresse: www.kristiansand.kommune.no/budsjett

Trykt utgave av økonomiplanen ble delt ut i bystyret 26.10.2022.

Vedlegg: Ingen

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Her kan du skrive tidligere vedtak

Vedtatte planer e.l.

Problemstillinger/interessekonflikter

Juridisk grunnlag

Økonomiske konsekvenser

Uttalelse fra rådene (Seniorrådet, Rådet for funksjonshemmede, Studentrådet og Ungdommens bystyre)

Barn og unges interesser

Medvirkning med innbyggere/brukerrepresentanter

Klima- og miljøkonsekvenser

HMS/Folkehelse

Vurdering

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)



PROTOKOLL BY- OG STEDSUTVIKLINGSUTVALGET

Dato: 10.11.2022
Sted: Bystyresalen
Behandlede saker: 206/22 - 207/22
Møtets varighet: Kl. 09.00 til 11.30
Møteleder: Leder i utvalg Ole Magne Omdal

Til stede:

Ole Magne Omdal (SP)
Jannike Amalie Sveinsdatter Arnesen (AP)
Trond Henry Blattmann (AP)
Marte Rostvåg Ulltveit-Moe (MDG)
Robin Hansson (SV)
Carl Petter Benestad (V) for
Helge Reisvoll (H) for
Lene Jakobsen (DEM) for
Charlotte Beckmann Finnestad (KRF)
Andreas Rolf Kvist Jacobsen (FRP)
Olav Homme (PP)

Forfall:

Odd Nordmo (H)
Christine Alveberg (V)
Makvan Kasheikal (DEM)

Til stede fra administrasjonen:

Byutviklingsdirektøren
Plan- og bygningssjefen
Byingeniøren
Parksjefen
Utvalgsssekretæren

Dessuten møtte:

Helge Eiken, Barn og unges representant
Reidar Dahlmann, rådet for funksjonshemmede

206/22 Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2023 - 2026 og årsbudsjett 2023 for området By- og stedsutvikling
(ark.nr. 2022033375)

By- og stedsutviklingsutvalgets vedtak:

By- og stedutviklingsutvalget tar kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2023-2026 og årsbudsjett for 2023 for området by- og stedsutvikling til orientering.
(Enst.)

207/22 Strategi for omstilling av Kristiansand til et bærekraftig lavutslippssamfunn 2022-2030
(ark.nr. 2020084195)

By- og stedsutviklingsutvalgets innstilling:

Bystyret vedtar Strategi for omstilling av Kristiansand til et bærekraftig lavutslippssamfunn 2022-2030.
7/4

Forslag:

Kommunedirektøren fremmet følgende innstilling:

«Bystyret vedtar Strategi for omstilling av Kristiansand til et bærekraftig lavutslippssamfunn 2022-2030.»

MDG fremmet følgende tilleggsforslag:

«Under grønn mobilitet og Kristiansand Havn:

Kristiansand Havn avvikler sin cruise-satsing.

(begrunnelse: cruisetrafikk forurensrer mye når skipene reiser fra havn til havn).»

MDG fremmet følgende tilleggsforslag:

«Under grønn omstilling i næringslivet:

Kristiansand kommune reduserer innkjøp av nye varer i egen drift, for å skape nye forretningsmuligheter innen reparasjon og salg av brukte varer.»

Voteringer:

Kommunedirektørens innstilling ble vedtatt med 7 mot 4 stemmer (H/FRP/PP/DEM).

MDGs to tilleggsforslag følger saken uten votering.

Møtet hevet.

Møtedokumenter



SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2020084195
Saksbehandler Stein Erik Watne

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 By- og stedsutviklingsutvalget	10.11.2022	207/22
2 Oppvekstutvalget	08.11.2022	49/22
3 Helseutvalget	15.11.2022	41/22
4 Formannskapet	16.11.2022	125/22
5 Bystyret	23.11.2022	

STRATEGI FOR OMSTILLING AV KRISTIANSAND TIL ET BÆREKRAFTIG LAVUTSLIPPSSAMFUNN 2022-2030

BY- OG STEDSUTVIKLINGSUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 10.11.2022 SAK 207/22

By- og stedsutviklingsutvalgets innstilling:

Bystyret vedtar Strategi for omstilling av Kristiansand til et bærekraftig lavutslippssamfunn 2022-2030.
(7/4)

Forslag:

Kommunedirektøren fremmet følgende innstilling:

«Bystyret vedtar Strategi for omstilling av Kristiansand til et bærekraftig lavutslippssamfunn 2022-2030.»

MDG fremmet følgende tilleggsforslag:

«Under grønn mobilitet og Kristiansand Havn:

Kristiansand Havn avvikler sin cruise-satsing.

(begrunnelse: cruisetrafikk forurensrer mye når skipene reiser fra havn til havn).»

MDG fremmet følgende tilleggsforslag:

«Under grønn omstilling i næringslivet:

Kristiansand kommune reduserer innkjøp av nye varer i egen drift, for å skape nye forretningsmuligheter innen reparasjon og salg av brukte varer.»

Voteringer:

Kommunedirektørens innstilling ble vedtatt med 7 mot 4 stemmer (H/FRP/PP/DEM).

MDGs to tilleggsforslag følger saken uten votering.

10.11.2022



Dato 30. september 2022
Saksnr.: 2020084195-36
Saksbehandler Stein Erik Watne
Godkjent av Tone Iglebæk
Kristin Eidet Robstad
Brede Skaalerud
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

By- og stedsutviklingsutvalget
Oppvekstutvalget
Helseutvalget
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

10.11.2022
08.11.2022
15.11.2022
16.11.2022
23.11.2022

Strategi for omstilling av Kristiansand til et bærekraftig lavutslippssamfunn 2022-2030

Forslag til vedtak

Bystyret vedtar Strategi for omstilling av Kristiansand til et bærekraftig lavutslippssamfunn 2022-2030.

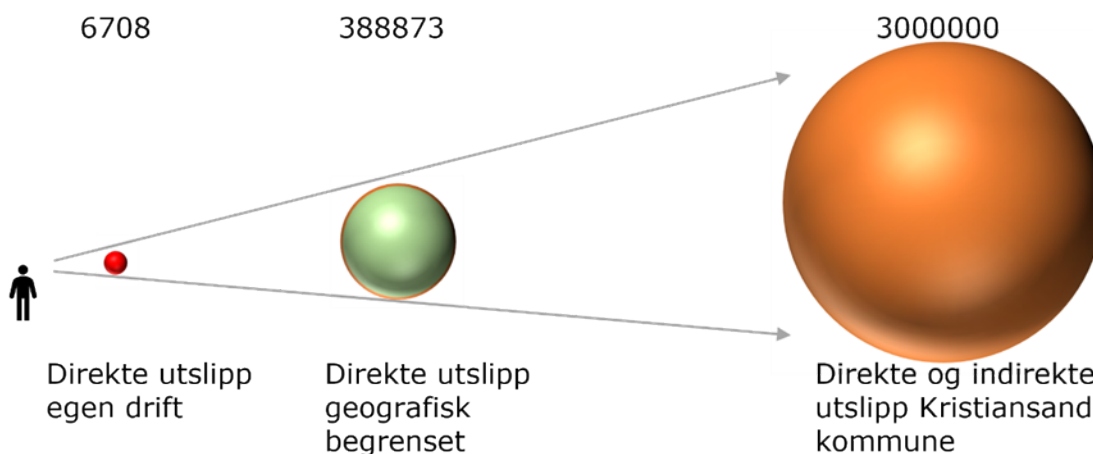
Sammendrag

Den nye klima- og miljøstrategien, **Strategi for omstilling av Kristiansand til et bærekraftig lavutslippssamfunn 2022-2030**, gir retning for hvordan Kristiansand som lokalsamfunn skal omstille seg til et sosialt rettferdig lavutslippssamfunn.

Omstillingen til et lavutslippssamfunn vil kreve innovative og nye løsninger, men vil også forutsette endringer og stor grad av samhandling. Her vil kommunen som organisasjon ha en viktig rolle som samfunnsaktør, både på politisk og administrativt nivå. Arbeidet med å redusere klimagassutslippene må skje i et samarbeid mellom kommunen og andre offentlige aktører, universitetet/forskningsmiljøer, næringsliv, frivillige organisasjoner og innbyggerne. En helt nødvendig del av omstillingen til et lavutslippssamfunn er å gå fra en lineær økonomi til en sirkulærøkonomi. Vi må som samfunn forbruke mindre og ta bedre vare på ressursene våre.

Det vil være viktig med søkelys på det totale klimafotavtrykk. Dette innebærer reduksjon av både direkte og indirekte utslipp. **Direkte utslipp** referer seg til det som skjer innenfor kommunens grenser, og som hvert år måles av Miljødirektoratet. **Indirekte utslipp** skjer utenfor kommunens geografiske område og er oftest en konsekvens av forbruk o.l. Eksempelvis gir bruken av en bensin eller dieselbil direkte utslipp, mens produksjon og transport m.v. som skjer utenfor kommunens grenser regnes som indirekte utslipp. Det er antatt at de indirekte utslippene er mellom 6-10 ganger større enn de direkte utslippene.

Figuren nedenfor viser størrelsesforholdet mellom utslippskildene i Kristiansand kommune. Kulen til **venstre** er utslippene for kommunen som organisasjon, målt i tonn co2 ekvivalenter. Kulen i **midten** er direkte utslipp i kommunen som geografisk område. Det er denne størrelsen vi får ved Miljødirektoratets årlige statistikk. Kulen til **høyre** angir størrelsesforholdet samlet for direkte og indirekte utslipp.



Klima- og miljøstrategien bygger i stor grad på kunnskap fra forskningsmiljøer m.m. I tillegg er det innhentet en egen fagrapport fra Cicero som beskriver utfordringsbildet, de sentrale utslippskildene for Kristiansand og hvordan kommunen som lokalsamfunn må jobbe for å oppnå reduksjon av klimagassutslippene. Denne strategien bygger derfor også på forutsetningen om at Kristiansand må jobbe målrettet for å redusere indirekte utslipp.

I strategien trekkes det frem seks satsingsområder:

1. Arealbruk og naturmangfold
2. Mat og jordbruk
3. Grønn mobilitet og logistikk
4. Bærekraftig steds- og eiendomsutvikling
5. Forbruk og avfall
6. Grønn omstilling i næringslivet
7. Klimaledelse

Klima- og miljøstrategien skal fremheve en bærekraftig klimaomstilling som:

- Gir føringer for kommunens prioritering og innretning av arbeidet med bærekraftig klimaomstilling.
- Etablerer et grunnlag for dialog, formidling, tiltaksutvikling og gjennomføring både i kommuneorganisasjonen, kommunale foretak og Kristiansandsamfunnet.

Planarbeidet har vært organisert som et prosjekt, med Kommunedirektørens ledergruppe som styringsgruppe. Prosjekteier har vært byutviklingsdirektøren. Miljøvernenheten har ledet arbeidet sammen med en tverrsektoriell prosjektgruppe.

Strategien er basert på en bred medvirkningsprosess både internt i administrasjonen i Kristiansand kommune, innspill fra næringslivet, industri, academia, innbyggerne, barn og unge, organisasjoner og fageksperter.

Strategien legges til grunn for andre kommunale strategier og handlingsplaner, blant annet Innkjøpsstrategi, Innovasjon og forskningsstrategi, Internasjonal strategi, Folkehelsestrategi og handlingsplan for næring.

Ansvarlige og berørte kommunale enheter/områder, kommunale selskap og partnere i sivilsamfunn og næringsliv har ansvar for å konkretisere tiltak/prosjekter og sikre at disse gjennomføres. Denne strategien er overordnet. En mer detaljert tilnærming må skje ved at mål og handlingsalternativer blir fordelt ved ansvar og samhandling. På denne måten vil strategien brytes ned til en tilnærming hvor muligheter og finansiering må vurderes. Det er mange samfunnsområder hvor vi i dag ikke har oversikt over og svar på utfordringer og muligheter, slik som eksempelvis karbonfangst og lagring, men hvor vi må iverksette prosesser for å finne løsninger.

Forslaget til ny klima- og miljøstrategi finnes i både en fullversjon og en kortversjon (se vedlegg 1 og 2). Fullversjonen gir en bredere innføring i kunnskapsgrunnlag og utfordringsbildet. Det er tenkt at kortversjonen kan være en kortfattet oversikt over satsingsområdet og en lett tilgjengelig forklaring på utfordringsbildet.

Klima- og miljøstrategien følges opp med utarbeidelse av en konkret handlingsplan, som skal være mer rettet mot aktuelle tiltak som vil være virkemidler for å nå den retningen denne strategien viser.

Vedlegg:

1. Klima- og miljøstrategi – full versjon
2. Klima- og miljøstrategi – kort versjon
3. Høringsinnspill til klima og miljøstrategi

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Viktige føringer for arbeidet

Kommunalplanens samfunnsdel for Kristiansand 2020–2030, Sterkere sammen - Kristiansand mot 2030, legger ambisiøse føringer for kommunes arbeid med bærekraft og klimaomstilling. I samfunnsdelen har Kristiansand kommune vedtatt at Kristiansand skal være et sosialt rettferdig lavutslippssamfunn med 80 % lavere klimagassutslipp i 2030 enn i 2015. Det legges også til grunn at Kristiansand kommune skal være en foregangskommune innen klima og bærekraft, og en proaktiv tilrettelegger for en klimaomstillingsprosess i alle deler av lokalsamfunnet

I Planstrategien for Kristiansand kommune (vedtatt 27.11.2019) er det fastsatt at det skal utarbeides en klima- og miljøstrategi for den nye kommunen som skal dekke både kommunen som organisasjon og samfunnet for øvrig. Bestillingen var en overordnet og strategisk plan, uten tiltak. Foreliggende forslag til strategi er svar på dette.

Klima- og miljøstrategien bygger på noen sentrale føringer som er vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel, og følger særlig opp tre mål fra samfunnsdelen:

- Kristiansand er et sosialt rettferdig lavutslippssamfunn med 80 % lavere klimagassutslipp i 2030
- I Kristiansand oppnår kommune og innbyggerne mer med mindre ressursbruk
- Kristiansand tar vare på naturen og sikrer naturmangfoldet og kulturlandskapet

Klima- og miljøstrategien - Strategi for omstilling av Kristiansand til et bærekraftig lavutslippssamfunn 2022-2030

Formålet med den nye klima- og miljøstrategien er å gi retning for hvordan Kristiansand skal omstille seg til et sosialt rettferdig lavutslippssamfunn.

Klima- og miljøstrategien er utarbeidet på bakgrunn av nasjonale og regionale føringer, kommuneplanens samfunnsdel, miljødirektoratets klimastatistikk, programmer som «Kortreist kvalitet» o.l., Ciceros rapport om klimagassutslipp i Kristiansand, en rekke medvirkningsinnspill m.v.

Planen er en strategi, og inneholder derfor ikke tiltak. Strategien skal være en retningsgiver for kommunens systematiske og langsiktige klimaarbeid. Strategien legges til grunn for andre kommunale strategier og handlingsplaner, blant annet Innkjøpsstrategi, Innovasjon og forskningsstrategi, Internasjonal strategi, Folkehelsestrategi og handlingsplan for næring. Prioritering av prosjekter og tiltak, som er nødvendig for å følge opp strategien, vil skje gjennom kommunens ordinære plan- og budsjettprosesser.

Omstillingen til et lavutslippssamfunn vil kreve innovative og nye løsninger, men vil også forutsette endringer og stor grad av samhandling i hele lokalsamfunnet. Her vil kommunen ha en viktig rolle som samfunnsaktør. Arbeidet med å redusere klimagassutslippene må skje i et samarbeid mellom kommunen og offentlige aktører, universitetet/forskningsmiljøer, næringsliv, frivillige organisasjoner og innbyggerne. Det vil være viktig med søkelys på det totale klimafotavtrykket. Dette innebærer reduksjon av både direkte og indirekte utslipp.

En helt nødvendig del av omstillingen til et lavutslippssamfunn er å gå fra en lineær økonomi til en sirkulærøkonomi.

Strategien i fullversjonen er disponert slik at det gis en oversikt over utfordringsbildet og kunnskapsgrunnlaget både på et mer overordnet nivå, og derfra mer spesifisert for Kristiansand. På dette grunnlaget er strategien inndelt i seks satsingsområder, som gir retning for arbeidet med å redusere både direkte og indirekte klimagassutslipp.

Strategien bygger på samme systematiske inndeling som kommuneplanens samfunnsdel;

- Slik vil vi ha det:
- Slik gjør vi det:

Strategien i kortversjon er ment å være et enklere dokument som gir oversikt over utfordringene og forklarer lettfattelig mekanismene for at det er viktig å redusere klimagassutslippene. Kortversjonen gir en oversikt over innsatsområdene.

Arbeidsprosess

Planarbeidet har vært organisert som et prosjekt, med Kommunedirektørens ledergruppe som styringsgruppe. Prosjekteier har vært byutviklingsdirektøren.

Miljøvernheten har ledet arbeidet sammen med en **tverrsektoriell prosjektgruppe**. På denne måten har kommunens administrasjon vært bredt representert. I tillegg har planarbeidet lagt vekt på å innhente medvirkning og kompetanse fra samfunnet rundt oss. Bedrifter, næringsliv, frivillighet m.m. har vært invitert til å delta i utarbeidelsen av forslaget til strategien. Prosjektet har brukt **kompetansegrupper** som en viktig ressurs i arbeidet innenfor de seks satsingsområdene. Det har vært organisert workshops innenfor de seks innsatsområdene, med de deler av vårt lokalsamfunn som har relevant

kunnskap og erfaring. Eksempelvis har næringsliv, industri, transportbedrifter, landbruk, bygg- og anleggsnæring m.v. deltatt i disse kompetansegruppene.

Strategien er også ellers basert på en bred medvirkningsprosess med bl.a. digitale dialogmøter (Korona satte rammer her), og nå sist med en offentlig høringsrunde i mai – september. Det har også blitt gitt flere orienteringer underveis til formannskapet og By- og stedsutviklingsutvalget.

Formålet med barnekonferansen er å bidra til å bedre barns rettigheter og å bidra til å bedre barns helse og miljø.

Unicef : Klimaendringene truer barns rettigheter. At verden blir en grad eller to varmere kan høres lite ut, men det krever mye energi å varme opp en hel planet så mye. Oppvarmingen har også gått mye fortere enn det som er naturlig. Dette har gjort at klimasystemet har havnet i ubalanse. Faren for sterke stormer, skogbrann, tørke, flom og ekstrem nedbør øker, og havet stiger fordi isbreene smelter. Dette kan gå utover barns rett til å overleve og ha en trygg oppvekst, særlig i de mest utsatte landene og de fattigste områdene. Naturkatastrofer kan gjøre at skoler og sykehus blir stengt, noe som kan true retten til utdanning og god helsehjelp. Det kan bli vanskeligere å dyrke mat og få tak i rent drikkevann mange steder, fordi været blir mer ustabilt. Dette truer barns rett til å utvikle seg best mulig.

[Barn er aller mest sårbare for konsekvensene av klimaendringene - ForUM for Utvikling og Miljø](#)

Høringsprosess

Forslaget til ny klima - og miljøstrategi for Kristiansand kommune ble lagt ut på [offentlig høring](#) etter orientering i formannskapet den 4 mai 2022. Høringsfristen ble forlenget til 1. september 2022. Plandokumentet ble delt på kommunens hjemmeside og i andre kommunale kanaler, samt sendt direkte ut til antatt aktuelle høringsinstanser. (Samme adresseliste som for medvirkningsarbeidet til folkehelsestrategien). [30. mai 2022 ble utkast til strategien presentert i et eget arrangement \(frokostmøte\)](#) i begynnelsen av Miljøuka.

Det har kommet inn skriftlige innspill og noen muntlige positive kommentarer. Kommunen har mottatt skriftlige innspill fra Fatsforvalteren i Agder, Agder Fylkeskommune, Atilsynet, Eidentrådet, Ehierrådet, Universitetet i Agder NE, Ene Nord, Næringsforeningen i Kristiansand, Eilandsparken, Næringsforening, Kvadraturen Gårdeierforening og Kvadraturforeningen, GCE NODE, Epostad Eiendom, Avfall E, Eusiness Eregion Kristiansand, Fremtiden i våre hender, Naturvernforbundet, Klimaalliansen, Eilg Etypeutvalget og fire private personer. Eengden av høringsinnspill og innhold i tilbakemeldingene tyder på at det er mange som er opptatt av de temaene som strategien tar opp.

Miljøvernheten har gjennomgått og vurdert alle innspill. Det ble gitt en oppfordring til også å gi innspill til aktuelle tiltak i en handlingsplan. På dette grunnlaget har det også kommet mange innspill til konkrete tiltak. Disse innspillene tas meg i videre arbeid med handlingsplanen til klima- og miljøstrategien.

Videre arbeid

Strategien vil bli fulgt opp følges opp administrativt og vil være en god disposisjon for aktuelle politiske prosesser. Videre integrering av strategien i kommunens ulike ansvarsområder, vil gi eierskap og initiativ for å fokusere på tiltak, prosjekter, samarbeid og tjenesteutvikling som fremmer folkehelse og utjevner sosiale helseforskjeller.

Miljøvernheten har et koordinerende ansvar for kommunens klima- og miljøarbeid, men gjennomføringen må skje i de ulike fagspesifikke områdene. Klima- og miljøarbeid har langsiktige perspektiver, og det tar tid å bygge opp kompetanse, nettverk og strukturer. Strategien vil være et godt grunnlag for et målrettet arbeid og vise samarbeidsarenaer både internt og eksternt.

Klima- og miljøstrategi skal videre følges opp med en konkret handlingsplan. Prioritering av prosjekter og tiltak vil skje gjennom kommunens ordinære plan- og budsjettprosesser. Handlingsplanen må samordnes med prosessen for utarbeidelse av klimabudsjettet, som har blitt en integrert del av kommunens ordinære budsjettprosess. Her vil det bli tatt stilling til aktuelle tiltak og hva som gis finansiering. Oppfølging av mål og klimatiltakene kobles ellers også til styringssystemer for miljø- og klima.

Juridisk grunnlag

Klimaloven av 16. juni 2017 gir en rettslig forpliktelse for å redusere klimagassutslippene i Norge med minst 50 % og opp mot 55 % innen 2030. Videre er målet at klimagassutslippene innen 2050 reduseres i størrelsesorden 90-95 % fra utslippsnivået i referanseåret 1990. Klimaloven §§ 3 og 4.

Ellers er Norge bundet av flere internasjonale avtaler, som eksempelvis Parisavtalen av 12. desember 2015 og senere avtaler.

Endringer av klima gir endret temperatur på jorden. Dette har en rekke konsekvenser i forhold til et endret vær, endringer i arts mangfoldet, endringer i sykdomsbildet m.v. Det er derfor grunn til å anta at klimautfordringene også vil ha betydning for en rekke lover og forutsetning for endringer her.

Økonomiske konsekvenser

Vedtakelse av en klima- og miljøstrategi gir ingen direkte økonomiske konsekvenser i seg selv.

Tiltak for å redusere klimagassutslipp vil kreve store endringer i samfunnet og omstilling på ulike områder og i flere dimensjoner. En viktig del av omstillingen vil kunne skje ved at vi endrer vaner og forbruksmønstre, men omstilling må også skje ved innovasjon og utvikling som ofte er kostnadskreven. Dette vil føre til økte kostnader både for kommunen som organisasjon og for samfunnet.

Kostnadsberegning av denne omstillingen vil oftest være mer omfattende enn beregning av investering- og driftskostnad. Økonomiske konsekvenser for kommunen vil her i det vesentlige bli behandlet gjennom kommunens ordinære økonomiplan og vedtakelse av budsjett.

Miljødirektoratet har utarbeidet en veileder: «Metodikk for tiltaksanalyser, 2019», som viser til at reduksjon av klimagassutslipp ofte vil referere seg til et bredere sett av konsekvenser, enn de klart økonomisk relaterte. I tiltaksanalysene vurderes ofte de samfunnsøkonomiske kostnadene og gevinstene. Teknologi under utvikling, innovasjon og endring vil derfor ofte gi en høyere kostnad. Eksempelvis utvikling av nye energikilder som bruk av hydrogen i transportsektoren, eller utviklingen av nye materialer og byggemåter innenfor bygge- og anleggsnæringen.

Det kan også være kostnader forbundet med ulempe, f.eks. at overgangen til elektriske kjøretøy og maskiner ikke har samme rekkevidde og arbeidskapasitet som de konvensjonelle kjøretøyene som er drevet av bensin eller diesel. På den andre siden vil en kunne regne inn samfunnsmessige effekter av renere luft, muligheten til å spare tid og ressurser ved digitale møtesteder når det ligger til rette for dette, osv.

En omstilling til et bærekraftig lavutslippssamfunn vil på mange områder ha en høyere tiltakskost, enn det opprinnelige investeringsbehovet. Eksempelvis vil en elektrisk gravemaskin eller en elektrisk søppelbil ha en høyere innkjøpskostnad, frem til markedet omstiller seg. På den andre siden vil samfunnet også over noe tid se klare gevinster ved en omstilling.

Kristiansand kommune har over tid utviklet klimabudsjett og styringssystemer for miljø- og klima. Klimabudsjettet er en integrert del av kommunens ordinære budsjettprosess. Aktuelle klimatiltak vil her bli vurdert på bakgrunn av kostnad og en samfunnsøkonomisk vurdering.

Vurdering

Endringer i klimaet er en global utfordring som alle samfunn må jobbe for å løse.

Hovedfunn fra den nyeste rapporten fra FN's klimapanel understreker at menneskers påvirkning av klimaet har ført til at den globale oppvarmingen går raskere enn før, og er uten sidestykke, sammenlignet med de siste 2000 årene. Den globale gjennomsnittstemperaturen har allerede steget med 1,1 grad siden førindustriell tid. Klimaendringer vil få stor påvirkning på mange viktige samfunnsområder og føre til alvorlige konsekvenser. Parisavtalen har et mål om å begrense global oppvarming til 1,5 grad og ikke over 2 grader.

Utfordringene med å redusere klimagassutslipp er komplekse og sammensatte, og krever innsats av alle samfunn. Ny klima- og miljøstrategi for Kristiansand er overordnet og skal peke retning for omstillingen til et lavutslippssamfunn innen 2030. Det er lagt vekt på at utfordringene må gjenspeile det totale klimagassutslippet. Det er nødvendig med utvikling av tekniske løsninger og innovasjon. Samtidig vil det være helt avgjørende at vi som samfunn evner å omstille oss. Dette vil utfordre alle aktørene i samfunnet, så vel som den enkelte innbygger. Vi må klare overgangen til et samfunn som forbruker mindre og tar bedre vare på de ressursene vi har tilgjengelig.

Strategien understreker dette ved å fremheve seks innsatsområder. Disse innsatsområdene er rettet mot kommunen som et lokalsamfunn. Tanken er at vi alle må se et ansvar, både organisasjoner, næringsliv, frivillighet og enkeltmennesker. Ingen har ansvaret alene, men i fellesskap vil vi ha mulighet til å skape nødvendig endring. Omstilling til et lavutslippssamfunn være en krevende endringsprosess som vil ta tid, men denne strategien gir en klar retning.

Strategien er utformet med et kunnskapsgrunnlag i bunn og en bred medvirkningsprosess. Strategien gir i seg selv ikke så mange konkrete svar på hvordan vi skal gjennomføre de ulike nødvendige tiltakene, men er ment å gi retningen. Strategien vil derfor bli fulgt opp med en handlingsplan, som konkretiserer tiltak.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Strategien er utarbeidet med en god faglig kompetanse og har lagt til rette for en bred medvirkning. Klima og miljøstrategien gir retning for hvordan Kristiansand som lokalsamfunn skal omstille seg til et sosialt rettferdig lavutslippssamfunn.

Det anbefales at den nye klima- og miljøstrategien, **Strategi for omstilling av Kristiansand til et bærekraftig lavutslippssamfunn 2022-2030**, vedtas.